

4. Η εθνοσυνέλευση του 1862-1864

§1. Οι **Επαναστάτες** προκήρυξαν εκλογές αντιπροσώπων για Συντακτική **Εθνοσυνέλευση** —> **Εκλογές, Νοέμβριος 1862.**

- Αντιπρόσωποι από *τοπικά ψηφοδέλτια, χωρίς κομματικές επεμβάσεις*. Αποδεικνύεται
- *Χρεοκοπία «ξενικών κομμάτων»*
- Εμφάνιση **πεδινών** και **ορεινών**

§2.

Πεδινοί

Ηγέτης: Δημ. Βούλγαρης

Υπονόμευε τον κοινοβουλευτισμό

Επιχείρησε δημιουργία « **πραιτωριανών** »*

Τον εμπόδισαν πολιτικές ομάδες και θεσμοί

Στηριζόταν στους :

- ευνοημένους από το ρουσφέτι (στρατός-δημόσιο)
- άνεργους πτυχιούχους
- μικροκαλλιεργητές

* **Πραιτωριανοί:** Επίλεκτο σώμα του ρωμαϊκού στρατού. Προστάτευαν τον αυτοκράτορα και παρενέβαιναν στα πολιτικά πράγματα

Ορεινοί: Απαρτίζονται από διάφορες ομάδες
 Ηγέτες : **Δ. Γρίβας - Κ. Κανάρης**
 Στόχος: Αντίσταση στην πολιτική των πεδινών
 Υποστηρικτές:

1. Μικροκαλλιεργητές
2. Κτηνοτρόφοι
3. Έμποροι
4. Πλοιοκτήτες

§3.

Άλλοι πολιτικοί σχηματισμοί

Εθνικόν Κομιτάτον: Επαμεινώνδας Δεληγιώργης

Θέσεις	1. Ανάπτυξη κοινοβουλευτισμού
	2. Εκσυγχρονισμός της χώρας
	3. Οικονομική ανάπτυξη-μεταρρυθμίσεις (στρατός-διοίκηση)
	4. Πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία

Εκλεκτικοί : Ετερόκλητη παράταξη - Μεσολαβεί μεταξύ των παρατάξεων - Υποστηρίζει σταθερές **κυβερνήσεις**

Μέλη:

1. Εξέχοντες πολιτικοί η	} με μετριοπαθείς απόψεις
2. Λόγιοι	
3. Αξιωματικοί	

§ 4.

Εθνοσυνέλευση: εργάστηκε για **δύο χρόνια**

Αιτίες: - κυβερνητική αστάθεια
- εμφυλιακό κλίμα

Πολίτευμα: Βασιλευόμενη Δημοκρατία (αντί για Συνταγματική Μοναρχία)

Κόμματα: απαραίτητα για την έκφραση της βούλησης της κοινής γνώμης

Επιχείρημα: Εναλλακτική λύση= συνωμοτικοί κύκλοι & βιαιοπραγίες

ΚΑΤΟΧΥΡΩΝΟΝΤΑΙ

- ο Αρχή λαϊκής κυριαρχίας
- ο Άμεση, μυστική, καθολική (άνδρες) ψήφος με σφαιρίδια
- ο Ανεξαρτησία δικαιοσύνης
- ο Δικαίωμα 'συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι'
—————> άνοιξε ο δρόμος για τη συγκρότηση κομμάτων

§ 5.

Βασιλιάς Γεώργιος: Αντέδρασε, όμως

Η Εθνοσυνέλευση επέβαλε η κυβέρνηση να προέρχεται από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία

Μειονέκτημα: Δεν ορίστηκε με σαφήνεια (ως αυτονόητο) ότι ο βασιλιάς όφειλε να δώσει εντολή σχηματισμού κυβέρνησης σε βουλευτή του κόμματος που είχε την εμπιστοσύνη της Βουλής

—————> Γεώργιος Α': διόριζε κυβερνήσεις της αρεσκείας του

1875 - Αρχή της Δεδηλωμένης

Ο **Χ. Τρικούπης** υποστήριξε δημόσια τη συγκρότηση δύο μεγάλων κομμάτων εξουσίας σύμφωνα με το πρότυπο της Αγγλίας.

Ο βασιλιάς να αναθέτει εντολή σχηματισμού κυβέρνησης σε πολιτικό με «**δεδηλωμένη**» την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας

Έτσι : 1. Τα μικρότερα κόμματα δεν μπορούν να σχηματίσουν

κυβέρνηση → ωθούνται σε συνένωση με τα μεγάλα
→ σταθερότερες κυβερνήσεις πλειοψηφίας

Ο βασιλιάς υιοθέτησε την άποψη του Τρικούπη

ΑΙΤΙΑ Πίεση της αντιπολίτευσης
Επαναστατικός αναβρασμός

ΣΗΜΑΣΙΑ Τομή στην πολιτική ιστορία της χώρας
Οδήγησε στη μεταβολή του πολιτικού τοπίου

ΠΗΓΗ

Μελετώντας προσεκτικά το ακόλουθο παράθεμα και συνδυάζοντας το με τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στο ερώτημα: Ποιο το περιεχόμενο της 'αρχής της δεδηλωμένης' και ποιες οι συνέπειες της για την πολιτική ζωή της Ελλάδας;

Από το 1870 και εξής αρχίζει να τίθεται επιτακτικά το ζήτημα της επιλογής των κυβερνήσεων που υποδεικνύονται από την πλειοψηφία της Βουλής, δηλαδή το ζήτημα της εισαγωγής κοινοβουλευτικού συστήματος. Η εξέλιξη αυτή, που συνεπάγεται την απαρχή της λειτουργίας του κοινοβουλευτικού συστήματος και ολοκληρώνει τη μετάβαση από τη μοναρχική στη δημοκρατική αρχή, είχε καταλυτικές συνέπειες για τη λειτουργία του πολιτεύματος και, πράγματι, άλλαξε τη φυσιογνωμία του. Η εξαγγελία της αρχής της δεδηλωμένης, παρότι δε δέσμευε το Γεώργιο τυπικά-νομικά, παρά ηθικοπολιτικά μόνο, συνιστά μια άτυπη αλλά εξαιρετικά σημαντική μεταβολή του Συντάγματος. Πρόκειται ουσιαστικά για την επίσημη επανερμηνεία της βασιλικής αρμοδιότητας διορισμού και παύσης των κυβερνήσεων –συνακόλουθα της αρμοδιότητας διάλυσης της Βουλής– υπό το φως της δημοκρατικής-κοινοβουλευτικής αρχής. Η συνεπής εφαρμογή της αρχής αυτής θα σήμαινε ότι ο βασιλιάς δε συμμετέχει παρά τυπικά μόνο στη διαδικασία σχηματισμού κυβέρνησης: ότι δηλαδή περιορίζεται απλώς να διαπιστώσει ποιος πολιτικός αρχηγός διαθέτει την πλειοψηφία στη Βουλή, ώστε να του αναθέσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης. Αυτό θα σήμαινε, με άλλα λόγια, ότι πραγματώνεται η αρχή «ο βασιλιάς βασιλεύει, αλλά δεν κυβερνά».

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ. 13, «Νεώτερος Ελληνισμός, 1862-1895», εκδ. Δομή, σελ. 106-107